

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ
УКРАЇНИ**

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ

**Завдання для самостійної роботи
з дисципліни «Соціальна психологія»**

Укладач:
доцент кафедри ПДОУ
к.психол.н., доцент Н.Є. Афанасьєва

Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Одним з дієвих засобів успішної підготовки майбутніх фахівців є самостійна робота студентів та курсантів. Вона вчить студента з першого курсу оволодівати теоретичними знаннями, узагальнювати та систематизувати їх а також використовувати на практиці.

Самостійна робота проводиться у різних формах: пошуку відповіді на проблемні питання при підготовці до семінарських та практичних занять, самостійного опрацювання деяких питань з теми, написання рефератів та доповідей, конспектування та анотування літератури, підготовка контрольної роботи (для студентів-заочників), написання курсових та дипломних робіт. Кожна форма самостійної навчальної діяльності студентів спрямована на удосконалювання психологічних знань з окремих тем, навчання застосуванню цих знань для рішення прикладних задач, формування умінь і навичок психологічного дослідження, придбання умінь і навичок практичної психологічної роботи.

При виконанні самостійної роботи студент повинен засвоїти наступні основні уміння:

- самостійний пошук інформації з заданої теми;
- добір істотної інформації, необхідної для повного висвітлення досліджуваної проблеми, відділення цієї інформації від другорядної (у рамках даної теми);
- аналіз і синтез знань і досліджень з проблеми;
- узагальнення і класифікація інформації з дослідницьких проблем;
- логічне і послідовне розкриття теми;
- узагальнення психологічних знань з проблеми і формулювання висновків з літературного огляду матеріалу;
- стилістично правильне оформлення наукової думки в реферативному ключі;
- грамотна побудова наукового тексту;
- правильне оформлення роботи.

Усе перераховане вище може бути підставою і критерієм для оцінки роботи студента викладачем.

Перший етап діяльності студента при виконанні самостійної роботи – пошук відповідних джерел інформації з досліджуваної теми. Основні джерела: книги, методичні посібники і розробки, статті в наукових і науково-методичних журналах, збірниках наукових і науково-методичних робіт, матеріали конференцій, веб-сторінки в Інтернеті. При вивченні публікацій по темі необхідно користуватися науковими бібліотеками.

Знайомство з книгами і статтями в журналах доцільно починати з останніх років видання, щоб у першу чергу познайомитися із сучасним станом проблеми і вивчити останні бібліографічні огляди по темі. У них також можна знайти посилання на інших авторів, на інші книги і статті по темі, які видані раніше. Це дозволить розширити сферу бібліографічного пошуку. Кількість посилань на яких-небудь авторів у різних джерелах дозволить з'ясувати найбільш авторитетних фахівців в області певного дослідження.

Порівняно новим джерелом інформації з психології став Інтернет. Для успішного пошуку інформації в ньому важливо знати адреси відповідних сайтів і веб сторінок.

Однією з важливих форм самостійної роботи курсантів та студентів є учбово-дослідницька робота, яка передбачає формулювання завдань роботи, підбір методів та методик, складання плану проведення дослідження та власне практична його реалізація, аналіз, інтерпретація та узагальнення отриманих даних. Окрім навчального ефекту виконання такої роботи переслідує і наукові цілі – отримання, перевірку та перепереверку психологічних фактів, виявлення достоїнств та недоліків тієї чи іншої методики відносно різних цілей. Добре, якщо така робота матиме ще й практичні наслідки (виявлення психологічних особливостей, аналіз причин певних явищ та надання рекомендацій). Сполучення учбових, навчальних та практичних цілей сприяє напрацюванню дослідницьких якостей особистості майбутнього психолога.

Велике значення для успішної учбової діяльності студентів та курсантів має планування самостійної роботи у часі та вміння організувати свою роботу таким чином, щоб добиватись високих результатів з найменшими затратами часу. В цьому велика роль належить викладачу (його умінню організувати та контролювати виконання самостійної роботи).

Не виключено, що студенти та курсанти можуть зацікавитись темою дослідження та виявлять бажання продовжити розпочате дослідження в даній області психології.

Питання до самостійної роботи

1. Перші історичні форми соціально-психологічного знання.
2. Предмет соціальної психології.
3. Соціальна психологія і суміжні науки.
4. Сучасні теоретичні орієнтації в соціальній психології.
5. Основні методологічні проблеми в соціальній психології.
6. Соціальна психологія і людські цінності.
7. Характеристика методів соціальної психології: спостереження, опити.
8. Характеристика методів соціальної психології: вивчення документів, тести.
9. Характеристика методів соціальної психології: експеримент.
10. Етапи соціометричного дослідження.
11. Соціально-психологічні закономірності спілкування людей.
12. Структура і функції спілкування.
13. Поняття комунікації. Особливості міжособової комунікації.
14. Комунікативний вплив.
15. Механізми дії в процесі спілкування.
16. Складові переконання. Прямий і непрямий способи переконання.
17. Поняття інтеракції в соціальній психології.
18. Види взаємодії в процесі спілкуванні.
19. Типи спільної діяльності.
20. Взаємодія як організація спільної діяльності.
21. Поняття соціальної перцепції.
22. Співвідношення понять: соціальне сприйняття, взаєморозуміння і взаимопознание людей.
23. Міжособове сприйняття як окремий випадок соціального сприйняття.
24. Механізми взаєморозуміння.
25. Ефекти міжособового сприйняття. Процес категоризації.
26. Точність міжособової перцепції. Інтерпретація інших.
27. Імплицитні теорії особистості.
28. Чинники, сприяючі виникненню міжособової аттракції.
29. Атрибуція. Каузальна атрибуція.
30. Специфіка соціально-психологічного підходу до дослідження груп.
31. Класифікація груп.
32. Основні характеристики групи. Соціальна фасилітація.
33. Групові феномени: соціальна інгібіція, деіндивідуалізація.
34. Групові феномени: групова поляризація, огруплення мислення.
35. Інформаційний соціальний вплив.
36. Нормативний соціальний вплив.
37. Основні напрями дослідження малої групи в історії соціальної психології.
38. Визначення поняття малої групи.
39. Класифікація малих груп.
40. Детермінанти виникнення малої групи.
41. Взаємодія соціальних і психологічних причин виникнення малої групи.
42. Поняття «групової динаміки».
43. Основні динамічні процеси в малій групі. Груповий тиск.

44. Нормативна поведінка в групі.
45. Основні характеристики групових норм.
46. Групова згуртованість.
47. Проблема ефективності діяльності малої групи.
48. Ухвалення групового рішення.
49. Дискусія як спосіб організації групового рішення. Види групової дискусії.
50. Розвиток малої групи як психологічної спільності.
51. Різні моделі групового розвитку (Б.Такмен, А.В. Петровський, Л.І.Уманський).
52. Співвідношення понять «лідерство» і «керівництво».
53. Теорії лідерства: харизматична, ситуаційна, синтетична.
54. Поняття стилю керівництва.
55. Трактування лідерства як функції групи.
56. Основні проблеми дослідження великих груп в соціальній психології.
57. Особливості психології соціальних класів.
58. Види великих груп: організовані і стихійні.
59. Характеристика стихійних груп.
60. Соціальні рухи.
61. Психологічні особливості етнічних груп.
62. Поняття «психологічного складу нації», «національного характеру» і «етнічного стереотипу».
63. Міжгрупові відносини.
64. Поняття соціальної ролі. Види ролевого конфлікту.
65. Рольова поведінка, проблема взаємодії особистості і суспільства.
66. Соціально-психологічні якості особистості.
67. Перспективи досліджень особистості в соціальній психології.
68. «Я-концепція». Самопрезентація.
69. Процес соціалізації.
70. Проблема етапності процесу соціалізації.
71. Основні інститути соціалізації.
72. Порівняльний аналіз соціалізації дітей і дорослих.
73. Соціальна установка: поняття, структура і функції.
74. Проблема аттітюдів в соціальній психології.
75. Зміна соціальних установок. Установки і реальна поведінка людини.
76. Теорія когнітивного дисонансу і теорія самовосприяття.
77. Прикладне дослідження в соціальній психології.
78. Основні напрями прикладних соціально-психологічних досліджень і практичної соціальної психології.

Тематика рефератів по «Соціальній психології»

1. Поняття «колективного несвідомого» в соціальній психології.
2. Психологічні характеристики релігійних спільностей і організацій.
3. Психологічні проблеми політичної соціалізації і поведінки мас в ситуації виборів.
4. Склад, структура і форми масової свідомості як предмет соціально-психологічного аналізу.
5. Стихійні впливи і позаколективна поведінка.
6. Концепції етнопсихології, психології націй.
7. Поняття «національний характер».
8. Громадська думка і чинники, що впливають на неї.
9. Проблеми «промивання мізків», дезінформації, маніпуляції свідомістю.
10. Роль засобів масової інформації в підтримці забобонів.
11. Специфіка і функції політичної свідомості.
12. Суть і психологічні особливості релігії.
13. Поняття ролі і ролевої поведінки особистості в групі.

14. Процес ухвалення групового рішення. Групова дискусія, «мозковий штурм».
15. Відчуження від групи. Невроз самоти.
16. Поняття соціально-психологічного клімату групи.
17. Психологія влади.
18. Проблеми психологічної сумісності.
19. Психологія сім'ї.
20. Ролева теорія В.А. Ядова.
21. Проблема типології сучасного суспільства.
22. Проблема співвідношення влади і насильства.
23. Групові конфлікти, їх природа, типологія і функції.
24. Способи психологічних впливів у великих соціальних групах.
25. Групова поляризація. Групове мислення. Вплив меншості.
26. Психологічні проблеми лідерства.
27. Вплив статі на соціальну поведінку. Гендер і культура.
28. Теорії міжгрупової взаємодії: мотиваційні, ситуативні, когнітивні.

Контрольні питання для самостійної підготовки слухачів

1. Предмет соціальної психології.
2. Основні методологічні проблеми в соціальній психології.
3. Характеристика методів соціальної психології: спостереження, опити.
4. Соціально-психологічні закономірності спілкування людей.
5. Структура і функції спілкування.
6. Поняття інтеракції в соціальній психології.
7. Види взаємодії в процесі спілкуванні.
8. Поняття соціальної перцепції.
9. Ефекти міжособового сприйняття. Процес категоризації.
10. Специфіка соціально-психологічного підходу до дослідження груп.
11. Класифікація груп.
12. Основні характеристики групи. Соціальна фасилітація.
13. Основні напрями дослідження малої групи в історії соціальної психології.
14. Визначення поняття малої групи.
15. Поняття «групової динаміки».
16. Основні динамічні процеси в малій групі. Груповий тиск.
17. Основні характеристики групових норм.
18. Різні моделі групового розвитку (Б.Такмен, А.В. Петровський, Л.І.Уманський).
19. Основні проблеми дослідження великих груп в соціальній психології.
20. Особливості психології соціальних класів.
21. Соціальні рухи.
22. Психологічні особливості етнічних груп.
23. Рольова поведінка, проблема взаємодії особистості і суспільства.
24. Соціально-психологічні якості особистості.
25. Процес соціалізації.
26. Основні інститути соціалізації.
27. Соціальна установка: поняття, структура і функції.
28. Проблема аттїтуда в соціальній психології.
29. Зміна соціальних установок. Установки і реальна поведінка людини.
30. Теорія когнітивного дисонансу і теорія самосприйняття.